

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sponsalia Et Matrimonium

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. III. De Qualitate, & Assistentia Parochi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75229)

S U M M A R I U M.

134. Qualis Parochus debeat assistere matrimonio?
 135. *Esc.* Quinam hic veniant nomine Parochi?
 140. *Esc.* An casu, quo Sponsus, & Sponsa sunt ex diversis Parochijs, illorum matrimonio assistere debeat utriusque Parochus?
 144. An matrimonium contrahi possit validè etiam coram Parocho originis tantùm?
 145. Respondetur negativè.
 146. Rationes dubitandi solvuntur.
 147. 148. Quanti temporis habitatio in aliquo loco requiratur, ut coram ejus Parocho nuptiè validè celebrentur?
 149. An sufficiat habitatio quidem per tempus notabile, sed animo ad proprium Domicilium redeundi?
 150. Defenditur Affirmativa.
 151. Diiuntur Argumenta opposita.
 152. An qui habet duplicem Parochiam habitationis, possit matrimonium inire validè coram utrolibet?
 153. An coram alterutro indifferenter?
 154. Tenetur pars affirmans.
 155. Speciale circa Principes.
 156. 157. Utrum Parochus Parochiani sui matrimonio possit assistere etiam intra fines alienæ Parochiæ?
 158. An licitè istud faciat sine licentia Parochi territorij?
 159. Respondetur ad opposita.
 160. *Esc.* Qualis Parochus possit, & debeat assistere matrimonijs Vagorum.
 165. *Esc.* Et quæ à Militibus contrahuntur?
 169. *Esc.* An Parochus assistens matrimonijs subditorum suorum debeat esse Sacerdos?
 173. *Esc.* An assistere validè possit Parochus Excommunicatus?
 176. *Esc.* Vel is, cui administratio Sacramentorum generaliter, vel specialiter assistentia matrimonialis ab Episcopo est interdita?
 180. An validum sit matrimonium, celebratum coram Parocho solùm existimato?
 181. Præsertim si titulum coloratum non habeat?

134. **Q**uæritur 1. qualis Parochus debeat assistere matrimonio? *R.* debet esse Parochus proprius, ita quidem, ut coram Parocho non suo contractum invalidum sit. Ita Navar. *tit. pres. conf. 2. n. 1. edit. 1. Menoch. conf. 398. vol. 4. Segur. p. 2. Direct. Jud. c. 15. n. 46. Henric. l. 11. de Matr. c. 3. n. 2. Petr. de Ledesm. de Matr. q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 3. concl. 1. Sanch. l. 3. de Matr. D. 19. n. 2. Magnif. P. Schmier p. 3. de Sponsal. c. 5. n. 88. & 89. Sumitur ex Trid. sess. 24. c. 1. de reform. Matr. ubi ab initio S. Synodus requirit, ut Matrimonium à proprio Parocho priùs ter publicè denuntietur: deinde subjicit, quòd si aliter, quàm præsentè Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia sit contractum, pro irritò habeatur. *Neque obstat*, quòd hoc secundo loco non addat, *præsentè proprio Parocho*; nam eundem Parochum requirit ad assistendum Matrimonio, quem requirit ad illud denuntiandum, cum Regulæ loco sit, quòd clausula non ita clara ex antecedentibus, & consequentibus intelligi debeat, ut notat Sanch. *l. cit. Conf.* nam ille Parochus ex mente Tridentini assistere Matrimonio debet, qui potest alij Sacerdoti dare licentiam Matrimonio assistendi, ut patet ex textu *cit.* atqui solus proprius Parochus est, qui licentiam hanc dare potest; alius enim Jurisdictionem non habet in contrahentes.*

135. **Q**uæritur 2. Quinam hic veniant no-

mine Parochi, ut Matrimonio possint assistere? *R.* Hoc nomine hic veniunt quicumque, qui Ecclesijs Parochialibus præsent, & earum administrationem actualem five ex institutione, five ex commissione habent: neque refert, an illam exercent immediatè, ut ipsi Curati talium Ecclesiarum, an verò mediatè, ut Episcopi, & qui Jurisdictionem quasi Episcopalem in territorium, in quo Parochiæ tales constitutæ sunt, habent. Atque hinc

1. Assistere Matrimonio possunt non tantùm Parochi propriè tales, sed etiam Rectores Ecclesiarum Parochialium, Plebani, & Vicarij tam perpetui, quàm temporales: non tamen Adjutores, vel Cooperatorum, ab his præsentibus pro libitu assumpti; nam hi ut assistere Matrimonijs possint, indigent committione Parochi, vel alterius, à quo assumpti sunt, & pro quo assistere Matrimonio debent: item nec ij, qui assumuntur ab ijs, qui potestatem delegatam assistendi Matrimonijs sine facultate subdelegandi habent, ut rectè advertit P. Wiestner *hic n. 41.*

2. Assistere Matrimonio Diecefano-¹³⁷rum suorum potest Episcopus, & sede vacante Capitulum Cathedrale, quippe quod Episcopo suo succedit in omni Jurisdictione Ordinaria Episcopi: item utriusque Vicarius Generalis; quia & ipse est Ordinarius & in eodem Tribunali cum Episcopo Ordinariam Jurisdictionem exercet, Sanch. *l. 3. D. 28.*

D. 28. n. 18. Ubi verò Ecclesia Parochialis quoad Clerum, & populum exempta est à Jurisdictione Episcopi, assistere ibi Matrimonio potest Abbas, vel Prælati illius exemptus; quia est Ordinarius illius Ecclesie, & Jurisdictionem quasi Episcopalem habet. Henric. l. 11. de Matr. c. 3. n. 4. Petr. de Ledefm. de Matr. q. 45. art. 5. punct. 3. paulo ante dub. 4. concl. 3. Sanch. l. cit. n. 6.

138 3. Potest Archi-Episcopus in sua Diocesi, quin & in sua Provincia, sed in hac tum solum, quando actu eandem visitat, aut quando, nolente Suffraganeo aliquos coniungere, causa per appellationem ad eum devolvitur; nam extra hos casus nequit assistere Matrimonijs subditorum Suffraganei, cum non sit eorum Ordinarius, nisi in casibus expressis, & alijs singularibus c. pastoralis 11. pr. de Offic. Ordin.

4. Legatus Sedis Apostolicæ in Provincia, ad quam est destinatus; quia est Ordinarius in illa, ut expressè habetur c. legatos 2. de Offic. Legat. in 6. & hinc possunt omnia, quæ Episcopus in sua Diocesi potest. Igitur sicut Episcopus in sua Diocesi interesse potest Diocesanorum suorum Matrimonijs, ita & Legatus in sua Provincia.

139 5. S. R. E. Cardinales respectu subditorum Ecclesie sui quisque Tituli; quia in his Jurisdictionem quasi Episcopalem habent c. his que 11. de Major. & Obed. Azor. p. 1. l. 3. c. 45. q. 2. Sanch. l. 3. de Matr. D. 28. n. 7.

6. Summus Pontifex; nam hic tanquam Ordinarius Ordinariorum assistere potest Matrimonijs omnium fidelium.

Ratio generalis de his omnibus est; quia omnes isti cumulativam cum Parochis sibi subiectis potestatem habent: sicque ut Parochi ipsis subiecti, ita & ipsi assistere Matrimonijs subditorum suorum poterunt.

140 Quæritur 3. An casu, quo Sponsus, & Sponsa sunt ex diversis Parochijs, illorum Matrimonia assistere debeat utriusque Parochus? Videtur requiri proprium utriusque Parochum, ex Argumento, quo usi sumus n. 134. nam ille Parochus assistere Matrimonio debet, qui Matrimonium denuntiare debet, atqui secundum dicta n. 13. quando sponsi sunt ex diversis Parochijs, Matrimonium denuntiare debet ab utriusque Parochi, ergo &c. Conf. Ille Parochus assistere Matrimonio debet, qui Sacramenta ministrare contrahentibus potest. Atqui non uterque Parochus utriusque potest ministrare Sacramenta, præsertim Parochus Sponsæ respectu Sponsi, utpote qui non domicilium uxoris, sed potius hæc domicilium mariti sui sequitur, ergo &c.

141 Sed dicendum, sufficere, si Matrimonio assistat Parochus proprius alterutrius, Sponsi scilicet, vel Sponsæ, in cujus Paro-

chia nuptiæ celebrantur; & sic si in Parochia Sponsi contrahatur Matrimonium, sufficit, si assistat illi Parochus Sponsi, si in Parochia Sponsæ, Parochus Sponsæ. Ita Navar. Man. c. 25. in fin. Comitol. respons. mor. l. 1. q. 131. n. 2. Guier. de Matr. c. 62. n. 4. Sanchez l. 3. de Matr. D. 19. n. 4. Coninck D. 27. de Sacr. n. 19. Pont. l. 5. c. 16. n. 2. Barbof. de Offic. Episc. alleg. 32. n. 65. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. §. 9. n. 1. Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 3. Bosco de Matr. D. 11. sect. 9. concl. 13. n. 469. Zypæus l. 4. consult. 5. n. 13. Vallenf. hic n. 7. Honor. n. 7. Engin. 12. Pirh. n. 13. Schambog. n. 11. König n. 8. §. 12. Wiestner n. 40. Reiffenstuel n. 55. Magnif. P. Schmier p. 3. de Sponsal. c. 5. n. 91. & teste Sanchez, & Bosco l. cit. declaratum est à S. Congr.

Ratio est, quia quoad Contractum¹⁴² Matrimoniale Parochus proprius unius est etiam Parochus proprius alterius contrahentis; cum enim Matrimonium sit unus Contractus, unumque & individuum Sacramentum, ita, ut ab uno sine altero iniri nequeat, conf. qui constitutus est ad matrimonialiter coniungendum unum conjugem, etiam constitutus est ad matrimonialiter coniungendum alterum per necessariam connexionem. Conf. Quia generaliter loquendo illi, cui ad actum aliquem potestas concessa est, concessa quoque censetur ea, sine quibus potestas illa explicari, & actus expediri non potest c. præterea 5. de Offic. deleg. & l. cum Jurisdictio 2. ff. de Jurisdict. omn. Jud. atqui ut conjungat Parochus matrimonialiter Titium Parochianum suum Cajæ, quæ est alienæ Parochiæ, necessarium est, ut conjungat vicissim Cajam Titio. Igitur dum concessum ipsi est coniungere matrimonialiter Titium Cajæ, etiam concessum eidem est, ut Cajam conjungat Titio.

Ad rationem dubitandi diversa est ratio¹⁴³ in Denuntiationibus; nam hæc instituuntur, ut acquiratur notitia, num Sponsus, vel Sponsa non laborent impedimento aliquo: quæ notitia non sufficienter acquireretur, si illæ fierent in una solum Parochia, cum ibi fortè alter Sponsorum ignotus sit. Ad Conf. Negatur paritas: nam in ordine ad perceptionem Sacramentorum Parochus Sponsæ non fit Parochus Sponsi, cum ibi vinculi conjugalis nexus per accidens sese habeat; at verò quantum ad Matrimonium Parochus unius fit Parochus utriusque, ratione connexionis, quod Matrimonium non nisi inter duos possit consistere.

144 Quæritur 4. An Matrimonio necessario assistere debeat Parochus Domicilij, vel quasi Domicilij Sponsorum, an verò sufficiat, ut sit Parochus Originis tantum? Videtur sufficere, si sit Parochus originis, ex paritate cum Ordinibus; nam isti recipi possunt non minus ab Episcopo Originis, quam ab Episcopo Domicilij habitationis c.

U

citur

cum nullus 9. de temp. ordinand. in 6. igitur etiam coram Parocho Originis Matrimonia iniri poterunt. *Conf.* Quia domicilium Originis firmitus est quovis alio Domicilio, etiam habitationis; hoc enim amittitur, domicilium Originis autem, tanquam naturale, nunquam, sed cum ipso habitationis Domicilio retinetur *l. Senatores 11. C. de Senator.* igitur si coram Parocho Domicilij habitationis contrahi Matrimonium potest, etiam contrahi poterit coram Parocho Originis; *conf.* sicut quando quis duo domicilia habet, liberum ipsi est, coram cujus domicilij Parocho velit contrahere, ita etiam ipsi liberum erit, an velit contrahere coram Parocho Originis, an verò Domicilij habitationis.

445 Sed dicendum, coram solo Parocho domicilij habitationis validè contrahi Matrimonium, non verò etiam coram Parocho originis tantum. Ita Sanch. *l. 3. de matr. D. 23. n. 7.* Gutier. *de Matr. c. 62. n. 29.* Perez *D. 40. sect. 2. n. 1.* Gonzal. *in c. fin. b. tit. n. 8.* Bosco *de Matr. D. 11. sect. 9. concl. 11. n. 388.* Gobat. *Exper. tr. 9. n. 486.* Illung. *tr. 6. D. 9. n. 115.* Wiestner *hic n. 43.* Reiffenstuel *ibid. n. 55.* Magnif. P. Schmier *p. 3. de Sponsal. c. 5. n. 92.* Ratio est 1, quia Tridentinum *sess. 24. c. 1. de reform. Matr. v. qui aliter*, exigit assistentiam Parochi proprii. Atqui Parochi proprii nomine in dubio venit solus Parochus domicilij habitationis, non verò originis, ut in *c. statutum 11. §. cum verò de Rescript. in 6.* notat Gloss. *V. unam dietam.* Franc. *ibid. n. 12.* Ancharan. *n. 4. §. querit.* Tiraquell. *de retract. linag. §. 9. gloss. 2. n. 21.* Et alij apud Sanch. *l. cit. ergo &c.* 2. Reliqua Sacramenta, præter Ordines, ministrantur à solo Superiore habitationis; nam hæc sola fidelem aliquem constituit Parochianum alicujus. Ergo etiam Matrimonio assistere debet solus Parochus habitationis. 3. Solus ille assistere validè Matrimonio conjugum potest, cui ab istis jus Parochiale debetur. Atqui Portio Canonica, quæ Jus Parochiale est, & ratione administrationis Sacramentorum solvitur, debetur non Originis, sed habitationis Parocho, ut in *c. cum quis 20. §. cum ab eo de Sepultur. in 6.* notat Domin. *not. 2. & Franc. ibid. n. 1. ergo &c.*

446 Neque obstat Ratio dubitandi allata; nam quando *c. nullus cit.* Originis Episcopus intelligitur nomine Superioris, non asseritur generaliter, sed in hoc casu, sive respectu Ordinationis tantum, non verò aliorum Sacramentorum. *Ad Conf.* ut Socin. *in c. fin. de for. comp. Menoch. l. 6. presump. 42. n. 5.* Gaill. *l. 2. obs. 36. n. 5.* Wiest. *hic 43. in fin.* monent, Domicilium originis solum retinetur quoad munera, & honores, non etiam quoad Jurisdictionem: atqui hinc cum assistentia Parochi in Matrimonijs fit aliquis quasi actus Jurisdictionis, vel po-

tiùs Jurisdictioni ipsius per se connexus, Parochus Originis tantum non habet potestatem assistendi Matrimonijs eorum, qui non simul domicilium, vel quasi domicilium in Parochia ejusdem habent.

Quæritur 5. Quanti temporis habitatio in aliquo loco requiratur, ut coram ejus Parocho nuptiæ validè celebrentur? Cum distinctione: Vel enim nuptias celebraturus in talem locum discessit animo figendi ibidem domicilium, & in eo stabiliter permanendi, vel animo ad proprium domicilium redeundi.

Si primum, quæcunque, etiam brevissima habitatio in hujusmodi loco sufficit; quia tali animo transiens, ipso facto, quo domicilium priori relicto, transit ad talem locum tali animo, domicilium ibi acquirit, & Parochianus ejusdem efficitur *arg. l. domicilium 20. ff. ad municipal. Gloss. ibid. V. factio. Sanch. l. 3. de Matr. D. 23. n. 14.* Gutier. *de Matr. c. 63. n. 13.* Conink *de Sacr. D. 27. dub. 2. n. 18.* Barbof. *de Offic. Episc. alleg. 32. n. 64.* Wiest. *hic n. 44.* Reiffenstuel *ibid. n. 60.*

Si secundum, iterum videndum, quomodo fine ad locum ejusmodi transeat; nam si eò accessit solum recreationis causâ, ad paucos dies, & brevi rediturus, certum est habitationem illam, seu moram non sufficere, ut Matrimonium coram Parocho loci illius contrahere possit; quia talis habitatio non constituit aliquem Parochianum illius loci *arg. c. is qui 3. princ. de Sepultur. in 6.* Sanch. *D. 23. cit. n. 9.* Bonacin. *de Matr. q. 2. p. 8. n. 5. §. tertio.* Barbof. *alleg. cit. n. 66.* Wiestner *hic n. 44. fin.* Reiffenstuel *n. 61.* aliique adducti per Rotam *in Mutinens. Matrim. 27. Febr. 1637. coram Decano.* Idem dicendum, si quis se in villam, vel pagum transferat ruris colendi, aut fructuum colligendorum causâ; & ita teste Riccio *de off. 244.* à Rota scriptis declaratum fuisse dicit Bonacin. *l. cit.* addita ratione; quia non dicitur ibi propriè commorari, & habitare per *l. Prætor. ait. 1. §. habitare 9. ff. de his, qui effud.* Quare necessaria est habitatio aliqua diuturnior, vel saltem animus diutius manendi in tali loco.

Dubium est, an sufficiat habitatio quidem per tempus notabile, sed animo ad proprium domicilium redeundi, ut solent, qui studiorum causâ in Academijs versantur, aut in civitatibus, oppidis, pagis, &c. Famulatus, negotiationis, aut periculi ex bello, lue Epidemica &c. in stabili habitationis suæ domicilio grassante, immimentis causâ ad talem locum se recipiunt? Henriq. *l. 11. de Matr. c. 3. n. 3.* Rodriq. *tom. 1. Summ. edit. 2. c. 219. num. 6.* Segura *p. 2. Direct. Jud. c. 15. n. 48.* Petr. de Ledefm. *de Matr. q. 45. art. 5. punct. 3. post dub. 4. §. dico 3.* Et alij apud Sanch. *D. 23. cit. n. 11.* negant, quòd isti coram Parocho loci in

In quo temporaneam huiusmodi habitationem habent, Matrimonium validè inire possunt. *Ducuntur* 1. *textu c. is qui cit.* ubi Pontifex non tam mora tempus, quàm retentionem Domicilij, & animum ad hoc reuoluentem ponderat in ordine ad effectum, ut aliquis sit, vel maneat Parochianus alicujus loci, & jus sepulturæ habeat. Idem autem videtur dicendum in nostro casu. 2. Qui ad villam recreationis, aut ruris colendi causâ se transfert, non efficitur Parochianus villæ. Ab hoc autem non videtur differre is, qui ad locum aliquem se transfert studiorum, aut famularis gratiâ; nam in utroque casu concurrat habitatio in Parochia aliena, retento priori domicilio, ergo &c. 3. Si habitans in loco aliquo causâ negotij ibi expediendi efficeretur Parochianus illius loci, dicendum esset, quòd haberet duplicem Parochiam habitationis. Hoc autem manifestè videtur falsum esse; nam ad hoc requiritur, ut in utraque Parochia æqualiter habitetur, ergo &c.

Sed verus hi, qui ex ejusmodi causis versantur in aliquo loco, modò ibi versentur animo habitandi ibidem per majorem anni partem, coram Parocho illius loci Matrimonium validè inire possunt. Ita Sanch. l. 3. D. 23. n. 12. Gutier. c. 63. n. 13. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. S. 10. n. 9. Gonzal. in c. fin. b. tit. n. 8. Puhng hic. n. 19. in fin. Engl. n. 12. König n. 13. Wiestner n. 45. Reiffenstuel n. 61. Magnif. P. Schmier p. 3 de Sponsal. c. 5. n. 97. & teste Gonzal. l. cit. decium est à S. Congr. Card. Trid. Interpp. Ratio est, quia per ejusmodi habitationem acquirunt in eo loco quasi domicilium, ita, ut in eo valeant conveniri l. hares absens 19. S. proinde 2. fin. ff. de Judic. & l. sciens 2. C. ubi de crim. ag. oport. atqui quasi domicilium sufficit ad constituendum aliquem Parochianum loci c. fin. de Paroch. & Sacramenta, Ordine excepto, ibi percipienda, ut rectè advertunt Innoc. in c. omnis 12. de pœnit. & remiss. Ant. de Burrio ibid. n. 38. Joan. Andr. n. 13. An. haran. n. 9. ergo sufficet etiam ad contrahendum Matrimonium, quod etiam hodierna praxis demonstrat.

Neque contrarium probant Argumenta n. 149. allata. Ad 1. in c. is qui cit. sermo est de habitatione ex causâ recreationis. & culturæ ruris, quam habitationem supra n. 148. fassus sum non sufficere ad constituendum aliquem Parochianum alicujus loci. Ad 2. negatur paritas; quia habitatio recreationis, vel ruris colendi gratiâ non solet esse longioris temporis, ut adeò dispositio Juris ab hac ad casum habitationis producta per majorem, aut notabilem anni partem extendi non debeat. Ad 3. Respondet Sanch. l. cit. n. 19. pro eo tempore, quo studiosus aut famulus extra Domicilium suum degit studiorum, aut famularis causâ, illum non esse Parochianum Parochiæ Domicilij: vel si responsio ista displicet, dic in utrolibet loco posse contrahere Matrimonium; quia in uno Domicilio verum, in altero quasi domicilium habet. Quod additur, ad hoc, ut aliquis acquirat duplex Domicilium, requiri, ut æqualiter in utraque Parochia habitet, intelligendum est de duplici Domicilio vero.

Quæritur 6. An qui habet duplicem Parochiam habitationis, possit Matrimonium inire validè coram utrolibet? Satis convenit inter DD. posse inire Matrimonium coram Parocho utrolibet, si, & quamdiu in Parochia illius habitat. Ita plurimis alijs citat. Sanch. l. 3. D. 24. n. 2. & ratio est; quia utraque ipsius Parochia est, prout constat ex c. cum quis 2. de sepult. in 6. & ab utroque Parocho percipere Sacramenta potest, ut adeo nulla sit ratio, quare compellatur coram uno illorum contrahere: modò habitatio in utraque Parochia æqualis sit; hoc enim requirit c. cum quis cit. ibi, Cum ab eo, qui duo habet domicilia, se collocans æqualiter in utroque: quod tamen intelligendum non Mathematicè, sed moraliter, ita, ut æquali, vel æquali ferè tempore in Parochia utraque habitet, ut si in hieme habitet in una, æstate in altera. Sanch. l. cit. n. 3.

Difficultas est, an possit hic indifferenter coram alterutro Parocho Matrimonium inire, vel Sacramenta percipere? Paludanus, Gabriel, Rosella, Angelus, Tabiena, & communis DD. apud Sanch. l. cit. n. 4. asserunt tantum posse Sacramenta administrare eum Parochum, cujus Parochiam tunc illa suscepturus inhabitat, ut hieme Parochum Parochiæ hiemalis, ubi tunc habitat, & contra æstate Parochum Parochiæ æstivalis.

Sed quamvis deceat, ut recipiat Sacramenta, & Matrimonium contrahat coram eo Parocho, cujus Parochiam tunc inhabitat, probabilius tamen est, indifferenter utrumque Parochum assistere Matrimonio illius, & ministrare ipsi Sacramenta posse. Ita Navar. can. placuit n. 78. de pœnit. dist. 6. Henr. l. 6. de pœnit. c. 7. n. 2. Sanch. l. cit. n. 5. Ratio est, quia talis eo tempore duplex domicilium habet. Ergo eodem tempore utriusque Parochi Parochianus manet: si autem Parochianus est utriusque, uterque ipsi ministrare Sacramenta, & assistere Matrimonio ejusdem potest. Conf. juxta c. cum quis cit. si is, qui duo domicilia habuit, sepulturam extra illa elegit in loco tertio, Portio Canonica inter utramque domicilij Parochiam dividi debet, nec tota cedit Parochiæ habitationis tempore mortis. Ergo signum est, quòd Jura Parochialia competant etiam alteri Parocho respectu illius, qui duplex domicilium habet, licet actu in

Parochia illius non habitat. Inter hæc Jura Parochialia autem est etiam potestas assistendi Matrimonio, ergo &c.

¶ 55 Circa Principes tamen speciale est, quod licet censeantur Cives omnium urbium, & omnium pagorum sui Principatus, non tamen validè ducant conjugem in quovis ejusmodi loco, sed solum coram illo, qui est Parochus Palatii, in quo ordinariè resident. Card. de Lugo Respons. mor. l. 1. dub. 37. König hic n. 13.

¶ 56 Quæritur 7. Utrum Parochus Matrimonio Parochiani sui assistere possit intra fines suæ tantum Parochiæ, an etiam intra fines Parochiæ alienæ? Navar. tit. de Sponsal. conf. 52. edit. 1. & tit. de Despons. impub. conf. 4. § 14. n. 3. § seqq. edit. 2. Lud. Lopez p. 1. inst. c. 86. §. præterea. Pont. l. 5. de Matr. c. 6. n. 4. existimant id solum permissum esse Parocho intra fines suæ Parochiæ, & propterea dicunt, extra illam contractum coram eo Matrimonium esse irritum, ex ratione, quod Parochi Jurisdictionis ultra suæ Ecclesiæ fines se non extendat, arg. c. fin. de Constit. in 6. Conf. quia si extra fines suæ Parochiæ assistere Matrimonio Parochianorum suorum posset, posset etiam extra illam Benedictionem impertiri Sponsis. Non potest autem ibi benedicere nuptias absque facultate Parochi illius loci, ergo &c.

¶ 57 Sed his non obstantibus, dicendum, quod Parochus Matrimonij Parochianorum suorum assistere saltem validè possit extra Parochiam suam. Ita Hurtad. de Matr. D. 5. n. 22. Sanch. l. 3. D. 19. n. 11. § 14. Gutier. de Matr. c. 62. n. 5. Perez de Matr. D. 40. sect. 7. n. 7. Conink D. 27. de Sacram. n. 22. Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 3. v. id porro. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. §. 9. n. 3. Bosco de Matr. D. 11. sect. 9. concl. 13. à n. 482. Barbof. de Offic. Episc. alleg. n. 95. Zypæus l. 4. conf. 5. n. 2. Fagnan. in c. 2. h. tit. n. 33. Wex Ariad. p. 5. tr. 2. §. 4. n. 31. Zoel. hic n. 16. Honor. n. 7. Engl. n. 14. Pirhing n. 22. § 23. Schambog. n. 11. König n. 12. Wiestner n. 47. Reiffenstuel n. 57. § 63. Magnif. P. Schmier p. 3. de Sponsal. c. 5. n. 129. Proceditque hoc non tantum, si contrahatur Matrimonium coram ipso in Parochia alterius Sponsi sibi non subditi, sed etiam, si in neutrius Parochia, vel etiam Diocesi. Ratio est, quia præsentiam Parochi proprii, sive Sponsi, sive Sponsæ, Sacra Synodus Tridentina exigit sine mentione loci, in quo Matrimonium initur. Conf. Quia Parochus proprius etiam extra Parochiam, vel Diocesim suam potest Parochianorum suorum Confessiones audire. Ergo & illorum Matrimonia assistere.

¶ 58 Dixi autem, Saltem validè; nam utrum licitè sic assistat absque licentiâ Ordinarij, vel Parochi loci, dubium est. Affirmant Segura p. 2. Direct. Jud. c. 15. n. 49.

Sanch. l. 3. D. 19. n. 18. Gutier. c. 62. de Matr. n. 6. Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 3. v. id porro. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. §. 9. n. 5. Schambog. n. 11. hic, Reiffenstuel ibid. n. 65. § seqq. saltem si scandalum cesset. Negant Henriq. l. 11. c. 3. n. 2. Rodriq. tom. 1. Summ. c. 219. n. 7. Conink D. 27. de Sacram. dub. 2. n. 19. Pont. l. 5. c. 16. n. 11. Barbof. alleg. 32. n. 97. Placet via media cum Pirhing hic n. 16. cum quo dico peccare illum, & propterea puniri posse, si solenniter, & publicè assistat Matrimonio in aliena Parochia, sine licentiâ Parochi illius loci; quia involat in alienum officium publicum in re gravi, quod confirmatur autoritate S. Pij V. & S. Congr. quâ teste Tann. D. 8. q. 3. dub. 6. n. 116. declaratum est, non licere alterius loci Parocho nuptijs assistere, quàm ubi istæ celebrantur, quod saltem de Benedictione nuptiarum certum est, ut explicat Illung tr. 6. 8. 9. n. 115.

Ad Argumentum adversariorum præsentia ista, seu assistentia non est actus Jurisdictionis contentiosa, sed vel Jurisdictionis voluntariæ tantum, quæ extra proprium territorium exerceri potest l. omnes 2. ff. de Offic. Procons. vel potius testis qualificati, qui cum duobus, vel tribus alijs testibus de Matrimonio inito authenticum testimonium perhibere, & certam fidem Ecclesiæ possit facere, ut probè observat Perez de Matr. D. 40. sect. 2. n. 7. Neque obstat, quod ad hanc assistentiam requiratur cognitio de statu, & conditione personarum contrahentium; nam præterquam, quod cognitio illa ab assistentia separari, & antecedenter in Parochia propria fieri possit, cognitio illa non est propriè Jurisdictionalis, & publica, sed privata, nec Parochus statuere potest aliquid, sed Episcopo referre omnia debet. Ad Conf. nihil refert, quod extra Parochiæ suæ fines Parochianorum suorum nuptias Parochus non possit benedicere; nam ut Pal. n. 5. cit. advertit, assistentia Parochi Benedictioni nuptiali necessariò conjuncta non est.

¶ 59 Quæritur 8. Qualis Parochus possit, & debeat assistere Matrimonio Vagorum, sive eorum, qui verum, aut quasi Domicilium nusquam habent, sed hinc inde vagantur, vel Domicilio, quod habuerunt, deserto, aliud quærunt, aut ad certum locum animo ibi Domicilium constituendi proficiscuntur?

Certum est 1. Matrimonij istorum nullum Parochorum posse assistere licitè, nisi facta prius diligenti inquisitione de ipsorum statu, & habilitate ad contrahendum Matrimonium, & obtentâ Ordinarij Diocesani sui licentiâ eis assistendi, prout præcipit Trid. sess. 24. c. 7. de reform. Matr. propter periculum, ne uxoribus, quas fortè alibi habent temerè relicti, in loco ubi modò sunt, aliam ducant, vel etiam plu:

plures, ea vivente. Quæ ratio etiam militat in Peregrinis, & alienigenis, qui alibi fixum domicilium habent, & contrahere volunt in loco, ubi ignoti sunt: quare cum his eadem observanda, quæ cum vagis, advertit Sanch. l. 3. de Matr. D. 25. n. 3. Zœl. hic n. 11. Pirhing ibid. n. 19. Hinc ad cautelam ab eisdem exigi solet Juramentum, quòd nullo impedimento Canonico laborent, nec alio Matrimonio ligati sint, Engl. hic n. 13. Schambog. n. 14. Reiffenstuel n. 14.

361 Certum est 2. Etsi Parochus hoc Decretum Concilij non observet, sed absque prævia cognitione de statu eorum Vagos, aut Forenies ignotos conjugat Matrimonio, quamvis graviter peccet (quia violat Tridentini præceptum in re gravissima, & valde necessaria) Matrimonium ipso Jure subsistere; quia Tridentinum diligentem inquisitionem, reique ad Ordinarium delationem præcipit sine clausula irritante actum. Atqui Matrimonia non intelliguntur irritata per simplicem prohibitionem, vel præceptum, nisi addatur clausula irritans, ut rectè cum alijs advertit Sanch. l. 3. D. 32. n. 2. Conf. Quia non aliter à Trid. petuntur Denuntiationes Matrimonij, quibus tamen omnis, valet Matrimonium, Ergo etiam valebit in hoc nostro casu. Ita Henriq. l. 11. de Matr. c. 3. n. 3. Sanch. D. 25. cit. n. 17. Gutier. c. 64. n. 14. S. c. 67. n. 2. Barbosa de Offic. Episc. alleg. 32. n. 74. Zypæus l. 4. conf. 7. n. 2. Zœl. n. 11. hic.

362 Dubium est, an Vagorum Matrimonij assistere tantum possit Parochus loci, in quo versantur, an verò quivis alius Parochus, quem ipsi elegerint? Secundum affirmat Sanch. D. 25. cit. n. 11. ex ratione, quòd proprius Vaganorum Parochus sit quilibet Parochus, quem ipsi elegerint. Atque hinc juxta istam doctrinam Vagus hic Ingolstadtij Matrimonium contrahere posset non solum coram Parocho Ingolstadtensi, sed etiam coram alio quocunque, si illum vocare velit huc Ingolstadtium. Hæc sententia teste Pirhing hic n. 13. & P. Wiestner ibid. n. 50 probabilis est.

363 Probabilius tamen est, eorum Matrimonij interesse debere eum Parochum, in cujus Parochia pro tempore, quo contrahunt, versantur, ut rectè Dicastill. de Matr. D. 3. dub. 15. n. 132. Conink D. 27. de Sac. dub. 2. n. 20. Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 3. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. §. 10. n. 11. Vallens. hic n. 12. Zœl. n. 11. Pirh. n. 19. Schambog. n. 14. Wiestner n. 50. Reiffenstuel n. 28. Ratio est, quia probabilius est, quòd vagi non à quolibet Parocho Sacramenta possint suscipere, sed solum à Parocho loci, in quo pro tempore versantur.

Ad rationem allatam à Sanchez dicendum, quòd vagorum Parochus proprius

fit quilibet Parochus tantum pro tempore, quo in ejus Parochia morantur. Igitur probabilius ab hoc solo conjungi possunt.

Non autem refert 1. an uterque Sponzorum sit vagus, an alter dumtaxat; quia Parochus unus est etiam Parochus alterius in ordine ad Matrimonium, ob individuum Contractus Matrimonialis naturam. Sanch. l. cit. n. 14. Gutier. c. 65. n. 8. Reiffenstuel hic n. 89. Magnif. P. Schmier p. 3. de Sponsal. c. 5. n. 104. & dictum est supra n. 142. Procedit 2. etsi à loci Episcopo Vagabundis proprius Confessor assignatus sit; quia per hoc non tollitur, quòd eorum adhuc Parochus sit is, qui loci Parochus est, in quo actu versantur. Sanchez l. cit. n. 12. Procedit 3. etiam de ijs, qui actu reliquerunt vetus domicilium, & transeunt ad locum, ubi domicilium novum constituere intendunt; antequam enim locum destinatum attingant, similes censentur Vagabundis; utpote domicilium actu non habentes per textum l. ejus qui 27. §. Celsus 2. ff. ad municipal.

Quæritur 6. Qualis Parochus assiste 165 re possit Matrimonij Militum? distinguendo: Vel enim isti proprium Curionem, sive Capellanum Castrensem habent, vel non habent. si hoc secundum, Vagis annumerantur; conf. in ordine ad Sacramenta percipienda, & contractum Matrimonij Parochus eorum proprius erit ipse loci Parochus, in quo pro tempore existunt, Less. in Audiar. V. Matrimonium n. 26. Gobat, Exper. tr. 9. n. 496. Reiffenstuel hic n. 94. Proceditque hoc non solum, quando in Expeditionibus, & Castris sub papilionibus degunt, sed etiam, quando sunt in hibernis, imò & in præsidij, modo his non stabiliter, aut per majorem anni partem addicti sint, sed à nutu Ducis, eos ad exercitum, expeditionem, vel aliud præsidium evocantis; pendeant. Observanda tamen circa istos erit cautela relata n. 160, ut prius de statu illorum à Parocho fiat diligens inquisitio, & non conjugantur, nisi licentià ad hoc impetratà ab Ordinario; aliàs illicitè conjungentur. P. Wiestner hic n. 52.

Si primum, videndum est, an Curio, vel Sacellanus ille Castrensis pro Cura animarum, & administratione Sacramentorum à Sede Apostolica, vel ab Ordinario, in cujus Diocesi existunt, specialiter approbatus, & expositus sit, an verò non. si hoc posterius, hujusmodi Capellani Castrenses nec in Castris, nec in præsidij valide assistere Matrimonij possunt, prout sæpius decisum est à S. Congy. præsertim in Mediolan. Matrim. 11. Nov. 1677. in unâ Belgij Matrimoniorum 29. Maj. 1683. & novissime 29. Jan. 1707. ad interrogationem R.mi Ordinarij Frisingensis, cujus tenorem refert P. Reiffenstuel hic n. 96.

267 Si prius, poterit hic eisdem administrare Sacramenta, & Matrimonij illorum assistere juxta tenorem facultatis sibi concessæ à Sede Apostolica, vel ab Ordinario Diocesis, in qua pro tempore milites existunt, ita, ut si facultatem assistendi Matrimonij, & Sacramenta ministrandi ipsis habeat duntaxat, dum sunt in Castris, non possit ea facultate uti, dum Matrimonium contrahunt in hibernis, vel dum sunt in præsidij. Si verò facultas ipsi data sonet etiam pro præsidij, facultatem illam ejusmodi Curio habebit solum cumulativè cum Parocho loci, non privativè ad istum, ut respondit S. Congr. in cit. Belgij, & confirmavit edito Decreto Generali 6. Mart. 1694. apud Petram tom. 2. comment. fol. 355. n. 16. & fol. seq. n. 18.

268 Quod si talis Capellanus potestatem hanc accepit ab Episcopo, & Exercitum duci contigit in locum alterius Diocesis, ibi non amplius vi facultatis sibi concessæ poterit assistere Matrimonij, sed etiam de novo pro Diocesi, in qua defacto existit, petere debet ab Ordinario loci; quia licentia illa extra Diocesim concedentis se non extendit, Reiffenstuel hic n. 99. § 101. Durante bello proximè præterito, ut notat P. Wiestner hic n. 52. in Exercitiis Casareis Superior Castrensis à Legato Sedis Apostolicæ ad Sacram Casaream Majestatem commissam sibi habebat curam animarum, & administrationem omnium Sacramentorum, exceptis Confirmatione, & Ordine, cum amplissimis prerogativis, & facultate eas communicandi Legionum Curionibus, & Capellanis tam Secularibus, quàm Regularibus: & hinc isti, si eam facultatem sibi à superiore suo communicatam accepissent, ut alia Sacramenta administrare, ita etiam nuptijs militum suorum assistere, easque benedicere tam in Stativis, quàm in Expeditionibus, etiamsi ductus Exercitus in aliam Diocesim esset, indubitato poterant.

269 Quæritur 10. An Parochus assistens Matrimonij subditorum suorum debeat esse Sacerdos? Affirmant Navar. conf. 1. de Offic. Ordin. edit. 1. & conf. 10. b. tit. edit. 2. Rodriq. tom. 5. Summ. c. 219. n. 7. Petr. de Ledesim. de Matr. q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 11. juxta quos invalidè, vel saltem illicitè assistit conjugijs, qui tantum Subdiaconus, vel Diaconus est, licet Parochus sit. Fundatur 1. textu Trid. sess. 24. c. 1. de reform. Matr. ibi, Qui aliter, quàm præsentè Parocho, vel alio Sacerdote &c. nam dictio alius, cum sit relativa, & repetitiva similibus, personam similem in qualitate denotat secundum Tusch practic. V. dictio concl. 245. ergo sicut in eo, qui de Parocho, vel Ordinarj licentia Parochianorum non suorum Matrimonio assistit, Ordo Sacerdotalis à Trid. requiritur, ita requiretur etiam in

ipso Parocho; 2. antiquo Jure can. abter 1. § segg. caus. 30. q. 5. in nuptijs adhiberi Sacerdos debuit. Atqui credendum non est, quòd Tridentinum ab illo Jure diverterit, præsertim cum nulla sit ratio Sacerdotium exigendi potius in alio Delegato, quàm in ipso Parocho delegante. 3. Ex præscripto Trid. c. 1. cit. assistens Matrimonio proferre debet verba, Ego vos conjungo in nomine Patris &c. quæ verba videntur competere soli Sacerdoti, cum sint quasi Benedictio.

Sed dicendum, quòd Parochus, 170 etsi Sacerdos non sit, assistere conjugijs validè, & licitè possit, quamvis alij, quàm Sacerdoti, assistendi licentiam dare nequeat. Ita Henriq. l. 11. de Matr. c. 3. n. 5. Sanch. l. 3. de Matr. D. 20. n. 3. Gutier. c. 62. n. 16. Connk D. 27. de Sacr. n. 21. Pont. l. 5. c. 17. n. 1. § 4. Barbol. de Offic. Episc. all. g. 32. n. 105. Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 4. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. §. 10 n. 2. Bosco de Matr. D. 11. sect. 9. concl. 8. Gonzal. inc. fin. b. tit. n. 8. Illfung. tr. 6. D. 9. n. 116. Wex Ariadn. p. 5. tr. 2. §. 4. n. 30. Monacell. p. 2. tit. 16. form. 2. n. 34. Valens. hic n. 9. Zœf. n. 13. Pirh. n. 17. Schambog. n. 11. fin. König n. 16. Wiestner n. 53. Reiffenst. n. 70. Magnif. P. Scherpp. 3. de Sponsal. c. 5. n. 114. & teste Monacell. l. cit. S. Congr. Concil. in abulens 1593. l. 7. dec. fol. 193. Ratio est 1. Quia Trid. assistentiam Parochi exigit, non tacta mentione Ordinis Sacerdotalis. Atqui etiam, qui Sacerdos non est, Parochus esse potest c. licet 14. de Elec. in 6. ergo &c. 2. Parochus non Sacerdos exercere omnia potest, quæ à potestate Ordinis non dependent. Atqui assistentia Matrimonij non dependet, neque est actus Ordinis Sacerdotalis, ergo &c. 3. Assistentia Parochi præter duos, vel tres alios testes per Trid. tantum requiritur, ut ob dignitatem Parochialem tanto major fides eidem adhibeatur de Matrimonio inter Sponfos contracto. Atqui hæc dignitas non deficit in Parocho non Sacerdote, ergo &c.

Addidi, quòd Parochus licentiam assistendi Matrimonio nulli alteri, nisi Sacerdoti communicare possit: cujus ratio est, quia Tridentinum l. cit. dicit, vel alio Sacerdote: quo nomine intelligitur verus Sacerdos; verba autem secundum communem acceptionem, & usum verborum accipienda sunt, ergo &c. Navar. conf. 44. de sponsal. edit. 1. & conf. 6. b. tit. edit. 2. Henriq. l. 11. de Matr. c. 3. n. 5. Petr. de Ledesim. de Matr. q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 4. Rodriq. tom. 1. Summ. edit. 2. c. 219. n. 12. Vega l. 6. summ. cas. 112. Sanch. l. 3. D. 20. n. 10.

Neque contrarium probant Argu 171 menta n. 169. allata. Ad 1. sensus verborum illorum est, quòd Matrimonium contrahi debeat coram Parocho, vel alio quodam

dam potestatem habente ab Ordinario, vel Parocho, dummodo Sacerdos sit. *Neque obstat particula Alius*; quia hæc non semper qualitatem similem denotat, ut patet ex illo, *Ducebantur autem & alij duo nequam enim eo. Luc. 23.* Quando autem sit similitudinem repetitiva, desumi debet ex proposita Materia, & in præsentia questione ex qualitate præsentis Parochialis, quæ cum non sit actus Ordinis, plus non requiretur, quàm ut, qui assistit Matrimonio, sit Parochus, vel ex ejus commissione alius Sacerdos. *Ad 1.* Ibi non decernitur, ut Parochus assistens Matrimonio sit Sacerdos, sed tantum dicitur, ut solenniter benedicens nuptias sit Sacerdos. In Delegato Ordo Sacerdotalis requiritur ideo, ut quod dignitatis deficit in non Parocho, per dignitatem Sacerdotalem suppleatur. *Ad 2.* Ut rectè notat Sanch. *l. cit. n. 4.* non apparet, cur verba illa non etiam proferri possint à Parocho non Sacerdote.

179 *Quæritur 11.* An Matrimonio validè assistat Parochus Excommunicatus? *Certum est*, quòd eidem validè assistat, si sit Excommunicatus toleratus, & non vitandus *arg. c. ad probandum 24. de Sent. & re judic.* & probat ratio; quia cum Excommunicato tolerato permittitur communicatio fidelibus, quatenus hæc in favorem, & commodum ipsorum cedit.

Major difficultas est, si sit Excommunicatus, non toleratus, & vitandus. Invalidam ejus assistentiam esse affirmat *Avila de Censur. D. 3. dub. 1. concl. 5.* & videtur hoc etiam probare ratio. *1.* Quia assistentia Matrimonialis est actus Jurisdictionis voluntariæ, utpotè cum ad sui valorem requirat præsentiam Parochi, tanquam personæ publicæ; atqui Excommunicatus nequit amplius exercere actum Jurisdictionis etiam voluntariæ, cum Excommunicatus etiam hac privetur *c. un. ne Sed. vacant. in 6.* *2.* Quiaposito etiam, quòd non referatur inter actus Jurisdictionis, saltem referri debet inter actus Officij Parochialis; nam illis assistit quæ Parochus, ejusque præsentis defectus ne mille quidem testibus suppleri potest. Atqui actus ab Excommunicato vitando gesti ratione officij, & potestatis publicæ ipso Jure irriti sunt; nam ob hanc solam causam non subsistunt actus Electionis, collationis, institutionis à Censurato gesti, ergo &c. *3.* Quia Parochus saltem Matrimonio assistit, tanquam testis eorum qualificatus, sed testimonium Excommunicati vitandi non est idoneum *c. veniens 38. in fin. de test. & Attest. c. decernimus 8. & c. licet 13. de Sent. Excomm. in 6.* ergo &c.

178 *Sed adhuc dicendum*, Matrimonium coram Parocho Excommunicato, etiam non tolerato, contractum ipso Jure subsistere. Ita Navar. *Cons. 4. h. tit. fin. Suar. de*

*Censur. D. 11. sect. 2. n. 2. Sanch. l. 3. de Matr. D. 21. n. 4. Gutier. de Matr. c. 62. n. 23. Perez D. 40. sect. 4. à n. 3. Conink D. 27. de Sacram. dub. 5. n. 25. Pont. l. 5. c. 17. n. 6. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. §. 10. n. 6. Barbof. de Offic. Episc. alleg. 32. n. 90. Fagnan. in c. ad abolendam de Hæret. n. 38. & in c. quod à predecessore de Schismat. n. 81. Gonzal. in c. fin. b. tit. n. 8. Bosco D. 11. sect. 9. concl. 9. Clericat. decis. 35. n. 4. Zoel. hic n. 15. Engl. n. 14. Pirh. n. 18. Schambog. n. 13. König n. 16. Wiefner n. 54. Reiffenstuel n. 73. Magnif. P. Schmier p. 3. de sponsal. c. 5. n. 120. & assert pro hac Fagnan l. cit. Declarationem Cardd. Ratio est, quia Trid. sess. 24. c. 1. §. qui aliter. de reform. Matr. ad Contractum Matrimoniale præcisè exposcit, ut celebretur coram proprio Parocho, & duobus, vel tribus testibus præsentibus. Atqui Parochus Excommunicatus non definit esse Parochus; quia Excommunicatio ipsum nec titulo, nec proprietate, nec possessione Parochiæ privat, ergo &c. Imò non solum assistentia, sed ipsa quoque Benedictio nuptialis, ab ita Excommunicato data Sponsis, Jure valida est, ut cum communi docent Suar. *l. cit. sect. 3. n. 9. Perez sect. cit. n. 7. Wiefner l. cit.* quia generaliter actus Ordinis Sacerdotalis, & Episcopalis, qui Jurisdictionis actum non involvunt, exercentur validè ab Excommunicato vitando.*

Argumenta in contrarium allata in 179 tentum non probant. *Ad 1.* Assistentia Matrimonialis actus Jurisdictionis non est: quod inde constat, quia assistentia Parochi etiam invitati, & contrariam intentionem habentis valet, ut dicitur *infra n. 238.* nullus autem actus Jurisdictionis fieri potest ab omnino invito, aut habente intentionem contrariam; actus enim agentium non operantur ultra intentionem illorum *l. non omnis 19. ff. de reb. credit.* *Ad 2.* Excommunicatio non inficit actus omnes ex officio, & potestate publica gestos, sed eos tantum de quibus id Jure expressum est. Atqui de assistentia Matrimoniali hoc Jure expressum non invenitur. *Ad 3.* in causis Matrimoniorum ad probandum eorum Contractum recipiuntur testes etiam infames, & aliàs minus habiles. Igitur multò magis ad illorum contractum, cum, ut dixi, etiam præsentia involuntaria illorum sufficiat.

Quæritur 12. An Matrimonio validè assistat Parochus, cui propter imperitiam, vel in criminis pœnam Sacramentorum administratio generaliter, vel specialiter assistentia Matrimonialis ab Episcopo interdicta est? *Satis convenit* inter DD. validè assistere, si Sacramentorum administratio ipsi interdicta sit generaliter. At quando assistentia Matrimonij tali Parocho interdicta est specialiter, nonnulli cum Magnif. P. Schmier p. 3. de sponsal. c. 5. n. 120. pu-

putant assistere invalidè ; quia Interdictum tale videtur, actum Officij, interdicto contrarium, non tantum illicitum, sed etiam invalidum facere *arg. c. cum inter 16. de*

177 *Elect.*

* Sed licet ita assistendo Parochus graviter delinquat in casu utroque, dicendum tamen etiam sic prohibitum assistere validè. Ita Henric. l. 11. de Matr. c. 3. n. 4. Sanch. l. 3. de Matr. D. 21. n. 11. Gutier. de Matr. c. 62. n. 25. Perez D. 40. sect. 4. n. 6. Conink D. 27. n. 28. Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 5. Barbol. de Offic. Episc. alleg. 32. n. 93. Fagnan. in c. littere de Matr. contr. interd. Eccl. n. 5. § seq. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. §. 10. n. 7. Bosco D. 11. sect. 9. concl. 9. à n. 335. Zypæus l. 4. conf. 5. n. 6. Gonzal. in c. fin. h. tit. n. 8. Engl. bic n. 14. Wiestner n. 55. Reiffenstuel n. 72. & teste Sanch. l. cit. Rota in novissimis tom. 1. decis. 429. § 770. Ratio est, quia inhibitione illa non obstante, verè Parochus est, & titulum Beneficij Parochialis retinet.

178

Imò Matrimonij Parochianorum suorum validè assistit Parochus, quamvis amiserit Beneficium, vel quia intra annum non est promotus ad Sacerdotium juxta c. licet 14. de Elect. in 6. vel quia aliud Beneficium incompatibile accepit juxta c. de multa 28. de Præbend. licet enim ipso Jure privatus sit, nondum tamen est possessione spoliatus, & interim præsumitur habere justam causam retinendi c. licet 28. de Præbend. in 6. Filiuc. tom. 1. tr. 10. p. 1. c. 6. non 207. Sanch. D. 22. n. 62. Pignatell. tom. 8. consult. 34. n. 7. ubi testantur ita censuisse S. Cong. Concil. 12. Mart. 1653.

179

Neque contrarium probatur ex c. cum inter cit. nam ibi Electio pronuntiatur invalida, quia facta est à suspensio; non ita Suspendus censi debet, cui vel generaliter administratio Sacramentorum, vel specialiter assistentia Matrimonialis est interdicta. Ratio disparitatis est, quia Jure cautum est, quod suspensio privet Voce activa, & passiva in Capitulo; non ita privat Officio prohibitio prædicta Episcopi, cum juxta notam Juris Maximam multa prohibita sint, quæ tamen acta valent,

Quæritur 13. An validum sit Matrimonium, quod celebratum est coram Parocho solum existimato, quia v. g. Parochiale Beneficium ipsi invalidè collatum est, vel si collatum est validè, illo ob occultum v. g. Hæresis crimen ipso Jure, & facto excidit? 13. Validè assistere, saltem si Titulum coloratum habet, & retinet, modò communiter, & vulgò creditur, & existimetur esse verus Parochus; quia ob communem errorem, & publicum bonum Jus supplet defectum tituli *arg. l. Barbarius 3. ff. de Offic. Prator. Sanch. l. 3. de Matr. D. 21. n. 62. Gutier. c. 62. n. 26. § 27. Perez D. 40. sect. 5. n. 3. Conink D. 27. n. 26. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. §. 10. n. 10. Barbol. de Offic. Episc. alleg. 32. n. 94. § seqq. Pont. l. 5. c. 19. Zypæus l. 4. resp. 5. n. 1. Bosco D. 11. sect. 9. concl. 10. Illung tr. 6. D. 9. n. 116. Gonzal. in c. fin. h. tit. n. 8. Zæf. bic n. 14. Pirh. n. 18. Schambog. n. 13. fin. Wiestner n. 56. Reiffenstuel n. 75. Proceditque hoc, etsi defectus tituli ad ipso Parocho existimato, & ab ipsis etiam contrahentibus cognoscatur, modò communi errore existimetur esse verus Parochus, ut *arg. l. nam ad ea 5. ff. de LL. notant Sanch. Gutier. Perez, Palao, & alij supra.**

An verò validum sit etiam Matrimonium, cui assistit Parochus destitutus etiam titulo colorato, quæstio fieri potest. Negat cum alijs Sanch. D. cit. n. 61. quia juxta doctrinam, quam eadem Disp. n. 49. posuit, ut acta Parochi existimari valeant, non satis est communis error, sed necessarius est titulus collatus à legitimo Superiore, quamvis invalidè. Sed alij cum Dian. p. 3. tr. 4. resol. 122. Pont. l. 5. c. 20. n. 3. Bosco l. cit. n. 372. Wiestner n. 56. cit. putant etiam hoc casu validum Matrimonium esse, ex ratione; quia utilitas publica, cujus intuitu legitimæ potestatis defectus suppletur, non minus urget casu, quo Parochus putativus titulo colorato caret, quam quo illum habet, quia Beneficium Parochiale collatum ipsi est ab eo, qui illud conferre poterat.